

Mobiltelefoner – nya forskningsresultat:

Risken för hjärntumör mångfaldigas

Publicerad i Miljömagasinet den 26 juni 2009

Om du börjar använda mobilen när du är under 20 år löper du upp till 8 gånger ökad risk att få en hjärntumör. Det är det allvarliga senaste beskedet som kommer från forskarna Lennart Hardell och Michael Carlberg i Örebro. Samtidigt pekar mycket på att statistiken över hjärntumörer i Sverige är felaktig.

Hardellgruppens senaste resultat presenterades redan vid en konferens i London i september förra året, men har först nu publicerats i detalj i den vetenskapliga tidskriften *International Journal of Oncology*.

De som börjar använda sin mobiltelefon före 20 års ålder löper 5,2 gånger ökad risk att utveckla en elakartad hjärntumör (astrocytom grad I-IV). För de som börjat efter 20 års ålder är risken förhöjd 2,7 gånger. När forskarna analyserat vid vilken sida som mobilen använts, ökar risken till 7,8 gånger för de unga användarna. Lennart Hardell och Michael Carlberg är hittills de enda forskare som analyserat cancerrisken av mobilen för unga användare. De omtalade Interphone-studierna, där bland annat Anders Ahlbom och Maria Feychting från Karolinska Institutet deltar samtidigt som de är experter åt myndigheterna, har endast studerat risken för användare som är över 20 år.

Trådlös lika farlig

Risken att få hjärntumör av en trådlös telefon är i stort sett lika stor som av en mobiltelefon, något som går på tvärs mot Strålsäkerhetsmyndighetens budskap att trådlösa telefoner inte innebär några hälsorisker. Risken att utveckla elakartad hjärntumör är 4,4 gånger förhöjd för de som är under 20 år medan den är 2,5 gånger förhöjd för vuxna. Vid en analys av den sida som telefonen normalt använts ökar risken till 7,9 för de unga användarna.

Även risken för hörselnervstumör ökar av mobiltelefonanvändning. De unga användarna löper betydligt högre risk: 6,8 gånger vid mobilsidan.

Att både trådlösa telefoner och mobiltelefoner ökar risken för hjärntumörer betydligt mer för unga än vuxna är alarmerande mot bakgrund av den utbredda mobilanvändningen bland barn och ungdomar. Enligt en rapport från Medierådet 2008 har 96 procent av svenska ungdomar mellan 12 och 16 år en egen mobiltelefon och så många som 77 procent av barnen mellan 9 och 12 år. Hur många barn som använder trådlösa telefoner finns ingen uppgift på, men sannolikt är användningen mycket utbredd då över en miljon DECT-telefoner sålts per år under 2000-talet.

Ökad förekomst

Lennart Hardell och Michael Carlberg redovisar också analyser av den officiella statistiken i Sverige som visar att hjärntumörförekomsten ökat mellan år 2000 och 2007 i Sverige. För de som är mellan 20 och 79 år har antalet fall av hjärntumörer ökat med 2,16 procent per år i snitt under perioden. Samtidigt pekar de på att antalet hjärntumörfall i själva verket kan vara mycket större än vad Socialstyrelsens statistik visar. Enligt en analys från Socialstyrelsen var underrapporteringen 13,9 procent år 1998 för just hjärntumörer.

Denna misstanke stärks när en jämförelse görs av antalet fall som rapporteras från de olika lokala cancer-registren i Sverige.

Enligt cancerstatistiken är förekomsten av hjärntumörer i Göteborgs-regionen dubbelt så hög som i Stockholmsregionen: år 2007 fick 20 män på 100 000 invånare hjärntumör i Göteborgsregionen men knappt 10 män i Stockholmsområdet om man ska tro cancerregistret. År 2003 upptäcktes brister i inrapporteringen till det lokala cancerregistret i Västra Götaland, som åtgärdades vilket ledde till att kurvan över antalet hjärntumörfall i västra Götaland tog ett plötsligt skutt uppåt år 2005. Stockholms lokala cancerregister har nyligen uppmärksammat att det finns ett underrapporteringsproblem och ett arbete har påbörjats för att komma till rätta med bristerna.

Statistiken används

Med tanke på att statistiken över hjärntumörers förekomst i Sverige över tiden används som argument för att det inte skulle finnas risken med mobiltelefoner, är underrapporteringen allvarlig. Sverige var det land som först introducerade mobiltelefonin och mobilanvändningen bredde ut sig snabbt och tidigt. Att statistiken inte visar någon ökad förekomst för hjärntumörer sedan mobiltelefonerna introducerades har bland annat anförts som argument om riskerna med mobiltelefoner i USA av The American Cancer Society¹. I den rapport till EU-kommissionen som skrivits av Anders Ahlbom med flera (SCENIHR 2009) anförts att: ”Data som hittills sammanställts pekar inte på en ökad risk för hjärntumör (av mobiltelefoner). Detta stämmer med observationen att inga ökningar av hjärntumörer ses i statistiken för de nordiska länderna över det senaste årtiondet”.

Även i rapporten från Forskningsrådet för Arbetsliv och Socialvetenskap till regeringen år 2008, under ledning av samme Anders Ahlbom, står det att ”resultaten hittills tyder inte på att mobiltelefonanvändning kan påverka risken för att drabbas av någon av de tumörer som studerats”. Därefter hänvisas till att statistiken över hjärntumörer ”varit i stort sett oförändrad under de senaste 20 åren i de åldersgrupper som använder mobiltelefon”.

Kraftigare för kvinnor

De övriga nordiska ländernas statistik över hjärntumörer visar att sjukdomen ökar. I Norge har antalet hjärntumörer ökat den senaste tioårsperioden. Räknat i antalet fall per 100 000 invånare har det skett en ökning från 13,05 fall 1997 till 20,12 fall 2007 för män samt från 14,34 fall 1997 till 25,41 fall år 2007 för kvinnor.

Även i Danmark ökar hjärntumörerna. Enligt danska cancerregistret har antal hjärntumörfall per 100 000 invånare ökat från 20,86 (män) samt 18,65 (kvinnor) år 1997 till 21,64 fall för männen år 2006 och 23,92 fall hos kvinnorna i åldern 20-79 år. (Källa: Nordcan)

Det är inte bara i Sverige som statistiken över hjärntumörer fallerar: i Storbritannien är underrapporteringen enligt nya uppgifter så stor som 50 procent.

Mona Nilsson